

Företagshälsovården

Riskbedömning - identifiering och eliminering av risker i arbetsmiljön för gravida och ammande arbetstagare

Detta dokument är baserat på Arbetsmiljöverkets föreskrift [AFS 2007:5](#). Föreskriften gäller all verksamhet där arbete utförs av arbetstagare som är gravid, har fött barn högst 14 veckor innan arbetet ska utföras eller ammar och som har underrättat arbetsgivaren om detta. Syftet med föreskriften om gravida och ammande arbetstagare och detta dokument är att förebygga att gravida kvinnor, nyligen förlösta kvinnor och kvinnor som ammar utsätts för faktorer eller förhållanden i arbetet som kan medföra ohälsa och olycksfall. Det kan finnas lokala kompletterande rutiner, kontrollera med din arbetsmiljösamordnare.

Utredning

Medicinska frågeställningar innefattar alltid samtal med läkare. Vid behov kopplas också arbetsmiljöingenjör, ergonom och/eller psykolog in i utredningen. Kontakta Företagshälsovården om du är osäker. Om exponeringen på arbetsplatsen är svårbedömd kan det bli fråga om arbetsplatsbesök och ev. mätningar.

Riskbedömning

Respektive chef ansvarar för att initiera riskbedömningen så fort denna får kännedom om kvinnans tillstånd. För att uppnå en bra arbetsmiljö för gravida och ammande kvinnor ska arbetstagaren själv medverka i de undersökningar och riskbedömningar som gäller deras egen arbetssituation. Det är viktigt att kvinnan lämnar de upplysningar som behövs för att lämpliga åtgärder ska kunna genomföras. Med arbetstagare jämföras dessa föreskrifter den som hyrts in för att arbeta i verksamheten. Vid bedömningen bör hänsyn tas till individspecifika faktorer.

Arbetstagare
Chef med personalansvar
Arbetsställe (Institution och ev avdelning/motsvarande)
Övriga eventuellt medverkande vid riskbedömningen
Datum för riskbedömning

Nuvarande/planerade arbetsuppgifter för den gravida och ammande arbetstagaren

Beskrivning:

Gör så här:

Besvara frågor med kryss i ruta JA eller NEJ. Vid JA, notera vad som behöver göras. Kryss i rutan "Akut åtgärd" innebär att risken bedöms som hög och att exponeringen åtgärdas (bör upphöra) omgående. Vid riskbedömningen bör hänsyn tas till individspecifika faktorer såsom hälsotillstånd, tidigare graviditetskomplikationer och oro.

Om arbetstagaren önskar att skyddsombudet deltar i riskbedömningen så ska skyddsombudet delta i riskbedömningen.

Efter avslutad riskbedömning sparas originaldokumentet hos arbetsmiljöansvarig chef och kopia lämnas till arbetstagaren.

Ansvarig chef följer upp att beslutade åtgärder vidtas.

Arbetsmiljöfaktorer	Liten risk	Betydande risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
1. Fysikaliska faktorer							
Förekommer exponering för hörselskadligt buller eller störande buller? <i>Miljöer där det krävs hörselskydd bör undvikas, särskilt under graviditetens senare del.</i>	☐	☐	☐				
Förekommer risk för exponering av joniserande strålning, t.ex. från röntgenutrustning eller radioaktiva ämnen? <i>Den som meddelat att hon är gravid har rätt att bli omplacerad till arbete som inte är förenat med joniserande strålning under resten av graviditeten.</i>	☐	☐	☐				
Förekommer risk för exponering av icke joniserande strålning, t.ex. från elektromagnetiska fält, lasrar eller UV-lampor? <i>Det är lämpligt att gravida arbetstagare inte exponeras för högre fält än de som rekommenderas för allmänheten.</i>	☐	☐	☐				
Innebär arbetet exponering för obehagligt låga eller höga temperaturer?	☐	☐	☐				
Utförs arbetsmoment under vatten eller där förhöjt tryck kan förekomma? <i>Gravida arbetstagare får inte sysselsättas med dessa arbetsmoment.</i>	☐	☐	☐				
Ingår arbetsmoment som omfattar gruvarbete under jord? <i>Gravida och ammande får inte sysselsättas i gruvarbete under jord.</i>	☐	☐	☐				

Arbetsmiljöfaktorer	Liten risk	Betydande risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
2. Belastningsergonomiska faktorer <i>Vid en graviditet är det viktigt att tillämpa reglerna för belastningsergonomi särskilt noggrant.</i>							
Förekommer tunga lyft, stötar, vibrationer eller stor fysisk belastning av annat slag?	☐	☐	☐				
Innebär arbetet långvarigt gående eller stående?	☐	☐	☐				
Innebär arbetet obekväma arbetsställningar? (vridning/sträckning/böjning)	☐	☐	☐				
Behöver utrustning-arbetsutrymme-arbetsytor anpassas?	☐	☐	☐				
Finns det möjlighet till paus och vila vid behov? (Vilrum)	☐	☐	☐				
3. Biologiska agens t.ex. smitta, gifter, överkänslighet.							
Förekommer arbete som medför risk för smitta från rubella (röda hund) resp. toxoplasma gondii? <i>Allt arbete som riskerar exponering för dessa smittor är förbjudet för gravida.</i>	☐	☐	☐				

Arbetsmiljöfaktorer	Liten risk	Betydande risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
<p>Förekommer arbete som medför risk för smitta från nedanstående smittämnen: parvovirus B19, tuberkulosbakterier, cytomegalovirus (CMV), hepatit B-virus, hepatit C-virus, herpes simplexvirus, enterovirus, Listeria-bakterier, influensavirus, Bordetella pertussis (kikhosta), mässlingvirus, varicellavirus (vattkoppor) och zikavirus. <i>Dessa smittämnen anges som reproduktionsstörande och kan i vissa fall inverka skadligt på graviditeten och det ammande barnet.</i></p>	☐	☐	☐				
<p>Förekommer arbete med försöksdjur? Allergiker kan få ökad känslighet och förvärrade symptom under graviditeten. Den anställde kan erbjudas andra arbetsuppgifter eller omplacering under graviditeten. <i>Personlig skyddsutrustning måste användas i all kontakt med djur och deras burar.</i></p>							
4. Kemiska ämnen							
<p>Förekommer arbete med CMR- kemikalier, dvs cancerframkallande, mutagena eller reproduktionsstörande (t.ex. kolmonoxid)? <i>Inventera de kemikalier som ingår i aktuella arbetsuppgifter och se till att exponeringsrisk minskas. Sök i KLARA kemikaliedatabas på faroangivelser som är kopplade till dessa ämnen. Cancerogena, Mutagena och Reproduktionsstörande.</i></p>	☐	☐	☐				
<p>Förekommer arbete med bly? <i>Allt arbete med bly är förbjudet för gravida och ammande.</i></p>	☐	☐	☐				

Arbetsmiljöfaktorer	Liten risk	Betydande risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
Förekommer arbete med kvicksilver eller kvicksilverföreningar?	☐	☐	☐				
Förekommer arbete med allergena produkter eller ämnen som är skadliga när de tas upp genom huden t.ex. organiska ämnen?	☐	☐	☐				
Förekommer arbete med ämnen som är dödliga eller mycket giftiga? <i>Inventera de kemikalier som ingår i aktuella arbetsuppgifter och se till att exponeringsrisk minskas.</i>	☐	☐	☐				
Förekommer arbete med mitoshämmande ämnen (t.ex. vissa cytostatika)?	☐	☐	☐				
Förekommer arbete med anestesigaser? <i>Kunskapen om effekter av nyare anestesimedel är ofullständig. Eftersom negativa graviditetseffekter inte helt kan uteslutas bör exponeringen av gravida minimeras.</i>	☐	☐	☐				
Ingår hantering av bekämpningsmedel i arbetet?	☐	☐	☐				
5. Psykosociala faktorer							
Finns det något i arbetet som ger upphov till stark oro eller uttröttnings?	☐	☐	☐				
Upplevs stressnivån som hög? <i>Chefen bör övervaka detta lite extra.</i>	☐	☐	☐				
Finns det tid för återhämtning mellan perioder av intensivt arbete?	☐	☐	☐				
Innebär arbetet ensamarbete?	☐	☐	☐				
Förekommer det i arbetet risk för hot- och våld, kränkande särbehandling?	☐	☐	☐				

Arbetsmiljöfaktorer	Liten risk	Betydande risk	Allvarlig risk	Åtgärder – vad som ska göras för att ta bort/minska risken	Ansvarig för åtgärd	Klart senast	Åtgärd utförd
6. Arbetsförhållanden							
Förekommer nattarbete? <i>Nattarbete utan påtaglig fysisk eller psykisk belastning och med tillräckliga möjligheter till vilopausar anses normalt inte innebära risk för hälsa.</i>	☐	☐	☐				
Innebär arbetet oregelbundna arbetstider?	☐	☐	☐				
7. Övrigt							
	☐	☐	☐				

.....
Signatur - arbetsmiljöansvarig chef

.....
Signatur – arbetstagare

.....
Signatur - skyddsombud